

Édesanyanyelvünk

Anyaföld: itt tettük első, botladozó lépéseinket ezen a világon. Anyanyelv: ennek hangjaival próbálgattuk első szavainkat, hogy lassan végre túlléphessünk a sokatmondó, mégis kezdetleges testbeszédre, és szóba önthessük mindazt, ami bennük kifejezésre várt.

A világ sokféle tájára vethet el sorsunk — a szülőföld otthonos melegségét aligha pótolhatja más ország. Édes az édes-anya-nyelvünk, hiszen édesanyánktól tanultuk az első szavakat, ő formálta csecsemő-gügyögésünket érthető beszéddé. De anya-nyelv azért is, mert nyelvünk szavain át fedeztük fel a világot és önmagunkat. Az ember alkotta meg a nyelvet, vagy fordítva: a nyelv tette emberré az embert? Nemcsak a költők kiváltsága, hogy művészté nemesítsék a nyelvet — élete egy-egy meghatározó pillanatában mindenki művésze a szónak. A lélek mélyéről feltörő vallomások, az egymás közti személyes kapcsolatok elsődleges hordozója a nyelv.

A Szó története még távolabbra nyúlik vissza: belénylik az örök Szentháromság személyeinek kapcsolatába, amely hármójuk egységében áramlik körbe, s amelyet alkalmasabb kifejezés híján szeretetnek nevezünk. „Kezdetben volt az Ige, és az Ige Istennél volt, és Isten volt az Ige.” Isten teremtő szava hozza létre a világot, szava hordozza szeretetének vallomását, majd Örök Szava válik emberré, hogy Krisztusban létrehozza Isten és ember személyes egységét.

A nyelvvizsga lázában szenved ma sok egyetemista és főiskolás, a nyelvtudás hiányát nyögi a modernizáció által lerohant országunk, miközben elárasztanak bennünket a — többnyire alig értett — idegen szavak. A nyelvújítás idején, majd a reformkorban az egész társadalom erőfeszítése kellett ahhoz, hogy — a nemzet legjobbjainak vezetésével — választékosan tudják kifejezni magukat magyarul, lelkük, érzelmeik árnyalataira is találva megfelelő szavakat. Nem kellene-e jobban törődni nyelvünkkel? Nem kellene anyanyelvünket is úgy oltalmaznunk, mint a természetet?

Nyelvünk alakulása nem csupán a grammatikát érinti, hanem egész létünket. Talán fennállása óta nem érte ilyen súlyos támadás a nyelvet. Végleg ellaposodik-e a nyelv, tovább redukálódik alapvető közlésekre, vagy elvész a hazug reklámok szó-inflációjában? Vagy pedig túléli a hagyományok széttöredezését, a mindent elöntő kép-áradatot, és képes továbbra is hordozni lelkünk legmélyebb tartalmait? Sztót tudunk-e váltani-érteni egymással mindarról, ami igazán lényeges, meg tudjuk-e őrizni a vallomás, az imádság meghitt szavait, meg tudjuk-e hallani a bennünket szólító isteni szót? Csak a nyelvünkben tudunk élni emberül, csak vele tudunk áthatolni az emberlét korlátain. Édes-anya-nyelvünk: szülünk és szülöttünk.